

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΑΝΤΖΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ *κατά* ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 16630/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

2 Απριλίου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Μάντζος και λοιποί κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Χρήστο Ροζάκη,

Anatoly Kovler,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές*,
και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 12 Μαρτίου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 16630/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από τρεις υπηκόους του Κράτους αυτού, τους κύριους Ιωάννη Μάντζο, Ευάγγελο Παπακυριακού και Κωνσταντίνο Γώγουλο («οι προσφεύγοντες»), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 30 Μαρτίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από τον κύριο Α. Ματθαίου, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Σ. Σπυρόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Ζ. Χατζηπαύλου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 8 Ιανουαρίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Οι προσφεύγοντες έχουν γεννηθεί το 1955, το 1952 και το 1957 αντίστοιχα.

5. Τον Μάρτιο του 1998, η Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία Α.Ε. (εφεξής καλούμενη «ΕΑΒ») προκήρυξε διαγωνισμό για την πλήρωση 157 θέσεων τεχνικών, προβλέποντας ότι το 20% των θέσεων αυτών θα καλυπτόταν από τέκνα πολυτέκνων οικογενειών. Έχοντας επιτύχει στο διαγωνισμό και ανταποκρινόμενοι στο κριτήριο κάλυψης των εν λόγω θέσεων, οι προσφεύγοντες εγγράφηκαν στον προσωρινό πίνακα κατάταξης και προσλήφθηκαν στην ΕΑΒ.

6. Καλούμενο εν συνεχεία να ελέγξει αυτεπάγγελα τη νομιμότητα του πίνακα κατάταξης, το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (εφεξής «ΑΣΕΠ»), δημόσιο όργανο, ακύρωσε τον προσωρινό πίνακα, για τον λόγο ότι οι προσφεύγοντες δεν είχαν αποδείξει δεόντως ότι ανήκαν σε πολύτεκνες οικογένειες, και τους απέκλεισε από τον οριστικό πίνακα κατάταξης, με απόφαση της 28 Σεπτεμβρίου 1998.

7. Στις 25 Φεβρουαρίου 1999, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών αίτηση ακύρωσης των επίδικων αποφάσεων του ΑΣΕΠ.

8. Στις 22 Νοεμβρίου 1999, το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών απέρριψε την αίτηση (απόφαση αριθ. 2495/1999).

9. Στις 9 Μαρτίου 2000, οι προσφεύγοντες άσκησαν έφεση.

10. Στις 14 Μαΐου 2001, το τρίτο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας εξαφάνισε την προσβληθείσα απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του τέταρτου τμήματος, το οποίο ήταν αρμόδιο να επιληφθεί της διαφοράς (απόφαση αριθ. 1660/2001). Στις 24 Ιανουαρίου 2002, κατόπιν της ανακατάταξης στις αρμοδιότητες των διαφόρων τμημάτων του ανώτατου δικαστηρίου, η υπόθεση εισήχθη εκ νέου ενώπιον του τρίτου τμήματος. Η συζήτηση, η οποία είχε αρχικά ορισθεί για τις 14 Νοεμβρίου 2002, έλαβε χώρα, μετά από πολλές αναβολές, στις 10 Νοεμβρίου 2005.

11. Στις 5 Οκτωβρίου 2006, το Συμβούλιο της Επικρατείας, διαπιστώνοντας ότι οι προσφεύγοντες όντως προέρχονταν από πολύτεκνες οικογένειες, διαπίστωσε ότι ο ΑΣΕΠ είχε σφάλει, ακύρωσε την απόφαση με την οποία ο τελευταίος είχε διαγράψει τους προσφεύγοντες από τους πίνακες κατάταξης και παρέπεμψε ενώπιόν του την υπόθεση προκειμένου να πράξει αναλόγως (απόφαση αριθ. 2771/2006).

12. Στις 15 Μαΐου 2007, ο ΑΣΕΠ αποφάσισε ότι, σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 2771/2006 του Συμβουλίου της Επικρατείας, η ΕΑΒ όφειλε να εγγράψει εκ νέου τους προσφεύγοντες στον πίνακα κατάταξης στην προσήκουσα σειρά τους και να τους προσλάβει εφόσον η σειρά αυτής τους έδιδε τέτοιο δικαίωμα (απόφαση αριθ. 1482/2007). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην ΕΑΒ στις 24 Μαΐου 2007. Αυτή δημοσίευσε τον πίνακα κατάταξης, αναλόγως τροποποιημένο προκειμένου να συμπεριληφθούν οι προσφεύγοντες, στο ΦΕΚ αριθ. 545 στις 3 Αυγούστου 2007. Εν συνεχεία, οι προσφεύγοντες προσελήφθησαν την ΕΑΒ.

13. Στις 25 Οκτωβρίου 2007, οι προσφεύγοντες προσέφυγαν ενώπιον του τριμελούς συμβουλίου του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλέπε πιο κάτω παράγραφο

16) για να παραπονεθούν ότι η διοίκηση δεν είχε συμμορφωθεί πλήρως προς την απόφαση αριθ. 2771/2006 που είχε εκδώσει το ανώτατο δικαστήριο. Υποστήριζαν ότι ο ΑΣΕΠ υποχρεούτο να ανασυστήσει τη σταδιοδρομία τους και ότι η πρόσληψή τους έπρεπε να έχει διαταχθεί με αναδρομική ισχύ, ήτοι από τις 28 Σεπτεμβρίου 1998, ημερομηνία κατά την οποία αποκλείστηκαν από τον οριστικό πίνακα κατάταξης.

14. Στις 6 Αυγούστου 2008, το τριμελές συμβούλιο απέρριψε την αίτηση των προσφευγόντων εκτιμώντας ότι ο ΑΣΕΠ είχε συμμορφωθεί πλήρως προς την απόφαση αριθ. 2771/2006 του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς είχε προβεί σε όλες τις πράξεις της αρμοδιότητάς του στις οποίες όφειλε να προβεί. Δεδομένου τούτου, το συμβούλιο έκρινε ότι οι προσφεύγοντες έπρεπε να έχουν προσληφθεί με αναδρομική ισχύ, αλλά διευκρίνισε ότι η υποχρέωση αυτή βάρυνε απευθείας την ΕΑΒ, της οποίας οι ενέργειες διέφευγαν του ελέγχου του και δεν στοιχειοθετούσαν ευθύνη του δημοσίου. Ως προς τούτο, το συμβούλιο σημείωσε ότι, σύμφωνα με πιστοποιητικό της 28 Ιανουαρίου 2008, το οποίο εξέδωσε η διεύθυνση ανωνύμων εταιρειών της Νομαρχίας Αθηνών, η ΕΑΒ ήταν ανώνυμη εταιρεία η οποία δεν άνηκε στο σύνολό της στο Δημόσιο, αλλά τμήμα του κεφαλαίου της άνηκε σε τράπεζα (απόφαση αριθ. 50/2008).

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

15. Το άρθρο 95 § 5 του Συντάγματος προβλέπει:

«Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει».

16. Στις 14 Νοεμβρίου 2002, ο νόμος αριθ. 3068/2002 για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων από τη διοίκηση τέθηκε σε ισχύ (Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αρ. 274/2002). Ο νόμος αυτός προβλέπει ότι η διοίκηση υποχρεούται να συμμορφώνεται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εκτέλεση των εν λόγω αποφάσεων (άρθρο 1). Ο νόμος προβλέπει τη σύσταση τριμελών συμβουλίων που συγκροτούνται στους κόλπους των ελληνικών ανώτατων δικαστηρίων (Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, Αρειος Πάγος, Συμβούλιο της Επικρατείας και Ελεγκτικό Συνέδριο), και στα οποία

ανατίθεται ο έλεγχος της ορθής εκτέλεσης των αποφάσεων των αντίστοιχων δικαστηρίων τους από τη διοίκηση εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να υπερβεί τους τρεις μήνες (κατ'εξάιρεση, η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μία μόνο φορά). Τα συμβούλια μπορούν ειδικότερα να διορίσουν έναν δικαστή για να συνδράμει την διοίκηση προτείνοντάς της μεταξύ άλλων τα κατάλληλα μέτρα για την συμμόρφωση προς μία απόφαση. Αν η διοίκηση δεν εκτελέσει μία απόφαση μέσα στην προθεσμία που ορίστηκε από το συμβούλιο, της επιβάλλονται ποινές, οι οποίες μπορούν να επαναλαμβάνονται ενόσω αυτή δεν συμμορφώνεται (άρθρο 3). Πειθαρχικά μέτρα μπορούν επίσης να ληφθούν κατά των υπαλλήλων της διοίκησης που ευθύνονται για την μη εκτέλεση (άρθρο 5). Οι διατάξεις του νόμου 3068/2002 εφαρμόζονται στις αποφάσεις που εκδόθηκαν μετά την θέση του σε ισχύ (άρθρο 6).

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

17. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

18. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή. Υπογραμμίζει ότι δεν μπορεί να απαιτηθεί από το ανώτατο δικαστήριο να έχει τον ίδιο ρυθμό με τα κατώτερα δικαστήρια στο χειρισμό των υποθέσεων.

19. Η επίδικη διαδικασία άρχισε στις 25 Φεβρουαρίου 1999, με την κατάθεση της αίτησης ακύρωσης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, και περατώθηκε στις 5 Οκτωβρίου 2006, με την απόφαση αριθ. 2771/2006 του Συμβουλίου της Επικρατείας, ήτοι μία διάρκεια επτά ετών και άνω των επτά μηνών για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

20. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

21. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

22. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Frydlender*).

23. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι είναι ευθύνη των συμβαλλομένων Κρατών να οργανώσουν το δικαστικό σύστημά τους κατά τρόπο ώστε τα δικαστήριά τους να μπορούν να εξασφαλίσουν σε οποιονδήποτε το δικαίωμα να επιτύχει μία τελεσίδικη απόφαση επί των αμφισβητήσεων των σχετικών με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του αστικής φύσεως μέσα σε λογική προθεσμία (βλέπε *Comingersoll S.A. κατά Πορτογαλίας* [GC], no. 35382/97, § 24, CEDH 2000-IV). Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 ως προς τη διάρκεια της επίδικης διαδικασίας.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

24. Επικαλούμενοι το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ.1, οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι παραλείποντας να διατάξει την πρόσληψή τους με αναδρομική ισχύ, η διοίκηση συμμορφώθηκε μόνο εν μέρει προς την απόφαση αριθ. 2771/2006 του Συμβουλίου της Επικρατείας.

25. Η Κυβέρνηση, στηριζόμενη στην απόφαση αριθ. 50/2008 που εξέδωσε το τριμελές συμβούλιο εντός του Συμβουλίου της Επικρατείας, στο οποίο είχαν προσφύγει οι προσφεύγοντες προκειμένου να διαπιστώσει την ατελή εκτέλεση της απόφασης αριθ. 2771/2006, υποστηρίζει ότι η εν λόγω απόφαση εκτελέστηκε πλήρως από τη διοίκηση. Αν οι προσφεύγοντες εκτιμούν ότι η ΕΑΒ έπρεπε να τους προσλάβει με αναδρομική ισχύ, έπρεπε να προσφύγουν κατά αυτής ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν το εργατικό δίκαιο. Εν κατακλείδι, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η αιτίαση που προβάλλουν επί αυτού οι προσφεύγοντες είναι ασύμβατη *ratione personae* προς τις διατάξεις της Σύμβασης, λόγω του γεγονότος ότι η ΕΑΒ, η οποία ευθύνεται για την κατάσταση για την οποία παραπονούνται οι προσφεύγοντες, δεν είναι εταιρεία του Δημοσίου. Η Κυβέρνηση επικαλείται ως προς τούτο την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση ΕΚΟ-ΕΛΔΑ (ΕΚΟ-ΕΛΔΑ ΑΒΕΕ κατά Ελλάδας (déc), αριθ. 10162/02, 27 Μαΐου 2004).

Επί του παραδεκτού

26. Κατόπιν της ανάγνωσης όλων των στοιχείων του φακέλου, και κυρίως της απόφασης αριθ. 50/2008 που εξέδωσε το τριμελές συμβούλιο εντός του Συμβουλίου της Επικρατείας, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι προσφεύγοντες δεν μπορούν βάσιμα να υποστηρίζουν ότι η διοίκηση παρέλειψε να συμμορφωθεί πλήρως προς την απόφαση αριθ. 2771/2006 του ανώτατου δικαστηρίου. Πράγματι, το Δικαστήριο δε διακρίνει εν προκειμένω κανένα λόγο αμφισβήτησης της κρίσης του τριμελούς συμβουλίου, το οποίο αποτελεί κατ'εξοχήν το όργανο που είναι υπεύθυνο για τον έλεγχο της ορθής εκτέλεσης των αποφάσεων του ανώτατου δικαστηρίου από τη διοίκηση (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 16). Έπεται ότι η αιτίαση η ελκόμενη από την εικαζόμενη παραγνώριση του δικαιώματος των προσφευγόντων σε πραγματική δικαστική προστασία των δικαιωμάτων τους αστικής φύσεως είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

27. Σε ό,τι αφορά επιπλέον την αιτίαση την ελκόμενη από το δικαίωμα των προσφευγόντων σε σεβασμό της περιουσίας τους, το Δικαστήριο συμφωνεί με την Κυβέρνηση ότι οι ενδιαφερόμενοι πρέπει πρώτα να ασκήσουν αγωγή ενώπιον των

πολιτικών δικαστηρίων, σύμφωνα με τους κανόνες του εργατικού δικαίου, με σκοπό να αναγνωρισθεί η υποχρέωση της ΕΑΒ να τους προσλάβει με αναδρομική ισχύ. Έπεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

28. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

29. Οι τρεις προσφεύγοντες αξιώνουν αντίστοιχα 187.407,94 ευρώ, 159.006,53 ευρώ και 154.316,54 ευρώ για την υλική ζημία που υποστηρίζουν ότι υπέστησαν λόγω της παράλειψης της διοίκησης να συμμορφωθεί πλήρως προς την απόφαση αριθ. 2771/2006 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αξιώνουν επιπλέον 10.000 ευρώ έκαστος για την ηθική βλάβη που υποστηρίζουν ότι υπέστησαν.

30. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα για υλική ζημία και υποστηρίζει ότι το επιδικαστέο ποσό για ηθική βλάβη δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.500 ευρώ για κάθε προσφεύγοντα.

31. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης στην οποία κατέληξε απορρέει αποκλειστικά από μία παραγνώριση του δικαιώματος των ενδιαφερομένων να εκδικαστεί η υπόθεσή τους εντός λογικής προθεσμίας. Υπό αυτές τις συνθήκες, δε διαπιστώνει την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και οποιασδήποτε υλικής ζημίας μπορεί να υπέστησαν οι προσφεύγοντες. Συντρέχει επομένως λόγος να απορριφθεί αυτή η πλευρά των αξιώσεών τους. Αντιθέτως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι προσφεύγοντες υπέστησαν μία βέβαιη ηθική βλάβη την οποία δεν επανορθώνει επαρκώς η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, επιδικάζει σε κάθε προσφεύγοντα 6.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

32. Δίχως να προσκομίζουν τιμολόγιο ή απόδειξη αμοιβής, οι προσφεύγοντες ζητούν για έξοδα και δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ο δικηγόρος τους το 20% του ποσού της δίκαιης ικανοποίησης που θα τους επιδικάσει το Δικαστήριο. Υποστηρίζουν ότι ο δικηγόρος του είναι ήδη δικαιούχος της αξίωσης αυτής, δυνάμει των διατάξεων του κώδικα δικηγόρων.

33. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα των προσφευγόντων για την αιτία αυτή δεν είναι δεόντως αιτιολογημένο και καλεί το Δικαστήριο να το απορρίψει. Επικουρικά, εκτιμά ότι το επιδικαστέο ποσό για την αμοιβή του δικηγόρου των προσφευγόντων δεν μπορεί να υπερβεί τα 3.000 ευρώ συνολικά.

34. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

35. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το αίτημα των προσφευγόντων για την αμοιβή του δικηγόρου τους δε συνοδεύεται από τα απαραίτητα έγγραφα που θα επέτρεπαν τον ακριβή υπολογισμό της. Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί το αίτημά τους.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

36. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά..
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.
3. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει σε κάθε προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 6.000 (έξι χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 2 Απριλίου 2009 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος